

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט' טבת תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית לא | דף הכולל: מועד קטן י.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד אמצע הסעיף בהגה "ויש נוהגין להדליק בער"ש".
מוסר: דבר בעיתו - מתחילת פרק ד עד "וכן הוא ממש".
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ה' 'ואח"כ חשוב במעלת אותיות המכתב' עד פרק ה' 'אך הטרפים המיוחדים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מה הסתתר בכספת של 'איש התפילין' המסתורי? – סיפור מדהים | הגר"י זילברשטיין שליט"א: "אני מציע לכל המצויים בצרה ללמוד משניות ערכין" | האם מי שמסתובב ב'פרצוף חמוץ' חייב מלקות? | 2292

על דא ועל הא

**"נכנסת לכאן בפנים חמוצות", אמר לו החזו"א בחיור,
"תדע לך שזה אסור, ויתכן שבזמן הסנהדרין היית לוקה על
זה בבי"ד"... כשסיפר זאת רבי אליעזר צדוק בביתו, החלו
הבנים להתפלפל מה כוונת החזו"א, מה שייך מלקות בזה?**

איך יוצאים מעצבות? | הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

אסורה, וכי עולה מדברי חז"ל, הקדמונים, וגם הרופאים, שהעצבות קשה לגוף ולנפש כרעל ממית.

לפעמים אדם עצוב. קורה. הוא לא עצוב סתם כך. יש לו סיבות מצוינות להיות עצוב. אך קשה לו לצאת מתחושות העצב. הוא יודע שהעצבות מפריעה לעבודת ה', מציקה לעצם החיים שלו. לא נעים לאדם עצמו ללכת, לעשות מה שצריך ואפילו לחייך לאחרים ולשדר עסקים כרגיל - כשבתוככי ליבו הוא עצוב. אך מה לעשות, הוא עצוב. זה המצב.

איך משנים את המצב?

שמחה, כותבים הספה"ק, אינה דבר הבא מאליו. שמחה היא לא סתם מצב רוח טוב שעובר עלינו. כי אז לא היה שייך להחשיב את השמחה כמדרגה גבוהה, השמחה היא תפיסה מיוחדת, דרך ושיטה בחיים הבאה מתוך התבוננות מעמיקה, ובכל המצבים והתנאים, בלי שום הבדל האם יש לו לאדם ממה לשמוח כעת, כן או לא.

כדי לצאת מהעצבות אנו זקוקים לעבודה, כמו בכל חלק

מספר הגר"א טורק שליט"א: שמעתי מידיד נעורי הרב הגאון רבי אברהם ישעיהו טורצ'ין שליט"א, מחבר ספר 'נזירות מועטת', בנו של מורי הגה"צ רבי אליעזר צדוק טורצ'ין זצ"ל, כי פעם נכנס אביו למרן ה'חזון איש' זצוק"ל, ולמראהו החל ה'חזון איש' לשואלו על מצבו, ולהתעניין אם הכל אצלו כשורה. כשהתפלל רבי אלעזר צדוק מה יום מיומיים, אמר לו ה'חזון איש' בחיור מאיר: "נכנסת לכאן עם סבר פנים חמוצות... תדע לך שזה אסור, ויתכן כי בזמן הסנהדרין היית לוקה על זה בבית דין"...

כשסיפר זאת רבי אליעזר צדוק בביתו, החלו הבנים לפלפל מה כוונת ה'חזון איש' ומה שייך מלקות בזה? השיב להם האב בתוקף: "אין כאן מקום לפלפל, כוונת ה'חזון איש' היתה מאוד פשוטה וברורה: להחדיר עמוק בליבי כי אסור ללכת עם פנים חמוצות"...

הגאון רבי מאיר הכהן זצוק"ל מג'רבה מאריך בספרו 'דרכי משה' על הפסוק בפרשת ויגש "וְעַתָּה אֶל תַּעֲצְבוּ", שהעצבות

וכה אמר מרן רבינו ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א:
"עם חיים של אמונה, אדם שתמיד שמח בחלקו ושרוי במצב רוח
טוב, ובפרט מי שהוא בעל משפחה - כשהוא חי באמונה ושמח
בחלקו וכל הנהגתו בשמחה, גם כל המשפחה מאושרת ויש
אוירה נעימה בבית. ואפשר גם לדבר בבית מעט בהומור, ולחנך
שהכל לטובה, ובזה יש שמחה לא רק לעצמו אלא לכל המשפחה
שלו, ובכל מקום שהוא מגיע ונמצא, נעים להיות בחברתו. זוהי
המעלה של אמונה ושל השמח בחלקו. והשמח בחלקו שייך רק
עם אמונה! ויש סיפורים ועובדות על השמח בחלקו, איזו הצלחה
שיש בזה, וגם התורה נקנית בזה, והוא אחד מהדברים שהתורה
נקנית בהם, שמביא להצלחה בתורה. וכשאדם שמח בחלקו זה
גם נותן כוחות נפש, ואילו עם חוסר שמחה אין כוח וכמעט שאי
אפשר לעשות שום פעילות, כידוע שהעצבות גורמת לעצלות
(שערי קדושה ח"א ש"ב) ושניהם תלויים זה בזה, זריזות עם
שמחה תלויות זה בזה וכן העצבות והעצלות תלויות זה בזה".

חכמי הנפש מציעים לנו לעבוד על המחשבות שלנו. במקום
לחשוב ש"אני צריך!", "אני חייב!", לחשוב: "אני מעדיף מאד
שהדברים יסתדרו כמו שרציתי, אך לא יקרה אסון גם אם הם לא
יסתדרו".

במקום לחשוב ש"אם נכשלת - אני חסר ערך", לחשוב ש"יש
לי ערך, בלי קשר למה שקורה איתי", או: "הערך העצמי שלי לא
תלוי רק בהצלחותי ובכישלונותי ובנתונים שסביבי".

במקום לחשוב ש"הגרוע מכל הולך לקרות", לדרג את עוצמת
חומרת האירוע, לזכור שיש חלופות, לשמור על פרופורציות.
לומר לעצמנו: "כנראה זה לא נעים, אבל לא סוף העולם..."

במקום להחליט ש"אני לא יכול/ה לסבול עוד", להחליט
ש"נכון, אני מוטרד, אבל לא קורה אסון". "לא נעים לי, אבל אני
מסתדר ברוך השם..."

ולנו יש פתרון מיוחד, שאין לשום אומה ולשון בעולם מלבדנו,
להפגת העצבות. "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַחֵי לֵב".

אחד מתלמידי החכמים לקה במכה גדושה, כאשר בנו מחמדו,
בן עליה מופלג, שמרן רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל הגדירו
כ"ספר תורה שרוי בצער", נהפך ל"ע' לצמח" ושכב במיטת חוליו
שנים ארוכות.

"איך אתה מחזיק מעמד?", שאלתיו פעם, והוא ענה לי:
"כשמאד מאד עצוב לי, אני פותח גמרא או רמב"ם. לומד, לומד
ולומד, מתעמק עוד ועוד, ושוכח הכל..."

(פורסם ב'יתד נאמן')

מחלקי עבודת ה' שלנו. הרמב"ם (הלכות דעות ב, ז) פוסק לנו
למעשה: "לא יהא אדם בעל שחוק ומהתלות ולא עצב ואונן, אלא
שמח". אם כך, בהכרח שאדם יכול, כנראה גם חייב, להיות שמח.
ראשית כל, כלל גדול לימד אותנו בעל ספר החינוך (מצוה
צה) "כי עיקרי הלבבות תלויין אחר הפעולות". כל פעולה
חיצונית שעושה האדם משפיעה בהחלט על הרגשת הלב.
אפשר להשתמש בפעולות חיצוניות, כמו לחייך, לרקוד, לשמוע
ולשיר שירים שמחים. להסיח דעת מהעצבות לדברים משמחים,
להתקשר לחבר טוב שנהנים לשוחח איתו, ועוד כהנה וכהנה, כל
אחד לפי מה שמשמח אותו.

ואפשר להפעיל את כח המחשבה. מחשבות יוצרות רגשות.
בעולמם של חכמי הנפש ישנה שיטה ידועה הנקראת 'מחשבות
יוצרת מציאות'. בכח המחשבה לשנות את התחושות העגומות.
אפשר להתווכח עם המחשבות העצובות על ידי התבוננות
במעלתנו הרוחנית, כמה מאושרים אנחנו שאנו בני הקב"ה, כמה
טוב לנו שאנו חיים חיי תורה ומצוות וברוך שלא עשני גוי. אפשר
לשבת עם 'פלא יועץ' ערך שמחה או לעיין בספרו של רבנו שר
התורה מרן הגר"ח שליט"א 'אורחות יושר' ערך שמחה, לקרוא,
להתרגש משפע ציטוטי דברי חז"ל והקדמונים בענין, ולהפנים.
ישנם ספרים ומאמרים רבים שעוסקים בנושא. לקרוא אותם- זה
עושה טוב על הלב.

ה"אורחות צדיקים" מסביר ששמחת היהודי תלויה בכך שהוא
ידע אל נכון שהקב"ה מנהיג את העולם בדרך טובה. והכל, אבל
הכל הכל, נועד רק לטובתנו. גם אדם שסובל ומתייסר צריך
לשמוח, לדברי ה"אורחות צדיקים", מפני שאין לו שמץ מושג
כמה הייסורים יעזרו לו וכמה טובה תצמח לו מכך.

ה"נתיבות שלום" מסלונים זצוק"ל מבאר יותר את הדברים
ומסביר שמקור השמחה הוא שיהודי שמח בהנהגת הבורא
עימו ועם יתר הסובבים אותו. השמחה אמורה לבוא מתוך עומק
הרגשתו שהקב"ה הוא אב רחמן, נאמן ומסור תמיד, כשהנהגתו
תמיד טובה היא, בין אם אנו מבינים אותה ובין אם לא.

לדבריו, מתוך בהירות הבנה ומחשבה זו חש היהודי את מאמר
הכתוב "עימו אנכי בצרה". "ובכל אשר מתרחש עימו, אפילו
כשנופל ממדרגתו וחש שמוחו ולבו מטושטשים, מרגיש הוא
קרבת אלוקים, שהקב"ה נמצא כעת עימו, בתוככי תוך מצוקותיו
וצער נפשו, ואינו מרגיש בדידות במצבו. ועל ידי שמרגיש
שהקב"ה יתברך נמצא איתו, והוא הרי לבדו עשה ועושה ויעשה
לכל המעשים, ממילא שרוי הוא בשמחה תמידית".

מי שמתקשה בשעת העצבות שלו לחשוב מחשבות כה
מרוממות, יכול לסגור עיניים ולהביט על שלושת-רבעי הכוס
המלאה שלו. כמה יש לו- לעומת כה שחסר לו. והאמת היא
שלכולנו יש הרבה יותר ממה שאין לנו, ברוח ובגשם.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הדרך שלך מסכת תענית

הנהלת 'דרשו' העולמית מברכת את רבבות אלפי לומדי 'הדף היומי'

לרגל סיום מסכת תענית - היום יום ב' ט' בטבת

יהי רצון שכשם שעזרנו הקב"ה לסיים מסכת זו, כך יעזרנו להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם

הסיפור היומי

מרטיט: "נאלצתי לפתוח את הסניף ביום של שבתה. זה הסיפור המצמרר שהתגלה לי"...

"כשתיארת את רגע הפגישה בין הרבי לקבצן, ירדו דמעות כנחל. אף אני התקשיתי לדבר" | סיפורו של מנהל בנק

הספיקה לספר לי במה הענין, והטלפון שוב מצלצל, על הקו היה כמובן - הקבצן, הוא מבקש ממני שאגיע בדחיפות, כי הוא רוצה להוציא משהו מהכספת, כמובן שסירבתי, "יש שבתה", אמרתי, "לא שמעת?". "ודאי ששמעת", הוא אומר, "אבל אני פשוט מוכרח להוציא משהו". הסברתי לו יפה, שגם אם הייתי רוצה, אין שום אפשרות לפתוח לו ביום כזה, אולם הוא עם כל הסבלנות מבקש ממני שהוא יבוא אלי הביתה לדבר אתי...

בשלב זה אמרתי לו שאין לו מה לבוא ושאלו שום תקוה שאפתח לו, וכך, פתאום התפרץ ממני כל מה שהיה לי נגדו, אמרתי לו בזעם, שכדי לקבץ נדבות הוא צריך להטריד אותי?! אין לו שום צורך בכסף שהוא שומר בכספת, ושאני לא מבין בכלל מה הסיפור שלו ומה הוא רוצה ממני... והוא סגר את הטלפון.

לאחר רבע שעה אני שומע צלצול בדלת, ומי שם? כמובן, הקבצן, ב"ה הפעם התגברתי ומשלתי ברוחי, אולם חזרתי על סירובי, הוא אמר לי: "אני מתחנן בפניך, אני פשוט חייב להיכנס לשם לחמש רגעים, לא יותר...", כאשר ראה שאני עומד בסירובי, אמר לי: "אני רוצה לספר לך משהו שלא ספרתי לאיש, ואחר כך תחליט מה לעשות".

הסכמתי לשמוע אותו.

וכאן הוא מספר לי שהוא מניצולי המלחמה, ושבזמנו היה כלאו יחד עם האדמו"ר הגה"ק מסאטמאר זי"ע ב'מחנה מעבר' (מחנה זמנית), הוא סיפר כי על אף שלא היה חסיד סאטמאר, התפעל מקדושתו של האדמו"ר וניסה להתקרב אליו. יום אחד, לחש לו אחד המשמשים בקודש, שהרבי מוטרד מאד, מפני שהתפילין

סיפור נפלא, אותו סיפר בעל המעשה, שהוא מנהל סניף בנק באחד הערים בארה"ק, אשר בסניף הבנק שלו הוקצה חלק מיוחד 'כספות' [תיבות מיוחדות לשמירת כספים וחפצים יקרים] להשכרה ללקוחות הבנק' שם נכנסים השוכרים ומשתמשים בשעות שהבנק פתוח, כשהם תחת שמירה מהודקת מהנהלת הבנק, בצורה של 'חותם בתוך חותם', התיבה איננה נפתחת כי אם על ידי שני מפתחות, של האיש השוכר ושל פקיד הבנק.

לפנינו הסיפור כפי שסיפרו בעל המעשה:

לפני כמה שנים, הגיע לסניף קבצן לבוש בלויי סחבות, מוזנח ועלוב מכל הצדדים, וביקש לשכור כספת. לאחר שפתח חשבון ושילם מראש למשך שנה את דמי השכירות, מאותו יום ואילך, הוא היה מגיע מדי יום ביומו בבוקר בבוקר, עם פתיחת הסניף, ובידו חבילה, שוהה בחדר הכספות אולי חצי דקה ויוצא לדרך. ושוב לאחר מכן היה חוזר בערך בשעה 1 בצהריים, כשבידו חבילה, עם סגירת הסניף, ולעיתים גם אחר הצהריים. הענין הזה גברה עלי הפליאה, יכולתי להבין מדוע הוא מגיע בסגירת הסניף כדי לשמור שם את דמי קבצנותו, אך מדוע הוא מגיע בבוקר לפתוח הקופה, את זה לא הבנתי, האם הוא זקוק לכסף מאתמול? מה הסיפור שלו?

כך במשך שנה וחצי הגיע הזקן פעמיים ביום, והאמת היא שכבד היה עלי הענין, דבר יום ביומו, פעמיים ביום...

אבל אני נאמן לתפקידי, ידעתי שאין אפשרות למנוע זאת בעדו.

יום אחד, היתה 'שבתה' פתאומית בבנק, שבתה שהודיעו עליה ערב קודם, יצאתי אז לסידורי ענינים, וכשאני חוזר הביתה, בני ביתי אומרים לי שמאן דהוא מחפש אותי בדחיפות, עוד לא

שלו נעלמו, לא ברור כיצד, והוא מחפש כבר כמה שעות מי שיש לו תפילין, אולם אין אף אחד בכל המחנה, כי הפחד לשמור שם על התפילין היה עצום מצד הצוררים.

ומכיון שהיה עמו זוג תפילין, אותו שמר מכל משמר, הוא הציע מיד שישמח מאד שהרבי ישתמש בהן, הלך למחבוא והוציא משם את התפילין כדי למסור לרבי, וקבע עם הגבאי להיפגש כמה שעות לאחר מכן, אך מכיון שלא הצליח להגיע בשעה היעודה לא נפגשו כבר באותו יום, ואמר לעצמו, שמחר בבוקר, לאחר שהרבי יניח את התפילין, הוא יגש לקחת אותן. אך באותו הערב, הגיעו כמה אנשי אס-אס ולקחו אותו ועוד כמה עובדי כפיה לעבודות סלילה.

העבודות נמשכו כשבועיים, והם שוכנו במקום נפרד מהמחנה. והיה כאשר שב בחזרה למחנה שלו, קיבלוהו כולם בהתלהבות, מפני שחשבו שנשלח להשמדה, הם סיפרו לו כי שליחו של הרבי חיפש אותו שוב ושוב, כדי לתת לו דבר מה, הם לא ידעו מהו הדבר, אך השליח היה נראה מוטרד מאוד, ואמרו לו שכנראה כבר אינו בין החיים. השליח ביקש לקבל את שמו המלא ורשמו על פתק.

התברר כי הרבי נלקח יחד עם משמשיו לרכבת הצלה מיוחדת שיצאה לשווייץ, ורצה מאד להשיב את התפילין לפני הנסיעה, הרבי ביקש להעביר את התפילין לאסירים, כדי שיחזירו אותן לבעליהן, אך אלה אמרו לו שכנראה כבר אינו בין החיים, והם עצמם היו יהודים ניאולוגים רח"ל, שאין להם כל חפץ בתפילין, וע"כ החליט הרבי מסאטמאר לקחת את התפילין אתו.

הרבה צרות עברו על הקבצן בעתות המלחמה, אך ברוב חסדי השי"ת נשאר בחיים, ובשנת תש"ח עלה לארץ ישראל, עזוב הרוס ובודד, המראות שראה בשואה והסבל שעבר, גרמו לו ללקות בנפשו, הוא נלקח לבית-חולים לחולי נפש לתקופות ארוכות, וענין התפילין נשכח ממנו.

אלא שבשנת תשי"ג, הגיע לבית החולים מכתב מהרבי, בו נכתב, כי יהודי ששמו כך וכך הפקיד בידו דבר מה, והרבי חפץ לדעת האם הוא האיש, הוא מיהר לכתוב לבית הרבי על פי האדרעס הרשומה, כי אכן הוא האיש שנתן את התפילין לרבי.

תוך כמה ימים ביקר אצלו שליח של הרבי מסאטמאר זי"ע, שנהג בו בכבוד רב והודיע לו, כי הרבי מזמין אותו לביתו בחו"ל, ברגע שיוכל לעשות זאת.

למן אותו היום, זכה לביקורים בתכיפות של חסידי סאטמאר, דבר ששיפר מאד את מצב רוחו ומצבו הנפשי, עד שיכול היה להשתחרר מבית החולים. הוא קיבל קארט"ע (כרטיס טיסה) ממשמשי הרבי לנסוע לארה"ב, ואכן נסע והתקבל שם בכבוד גדול ובחמימות על ידי הרבי וחסידיו. במעמד התרגשות גדולה מסר לו הרבי את התפילין הקדושות, וחיבק אותו באהבה, ושניהם בכו בכי תמרורים, הרבי הסביר לו ששקל בדעתו להשאיר את התפילין במחנה, אך מפני שנמסר לו שהוא כבר אינו בין החיים ושעלולים לבזות את התפילין, החליט ליטול אותן אתו, ואף

להשתמש בהן, ושיהיה הדבר לזכותו של מי שנתן לו. הרבי הציע לו להישאר בארצות הברית, שם יוכל להחזיקו ולתמוך בו בתמידות. אך הוא העדיף לשוב לארץ, על אף שלא היה לו מכיר וגואל, הוא שב וחזר מרצונו לביה"ח לחולי נפש. גם לאחר שהשתחרר, היה מתגורר בדירה קטנה שהסוכנות העמידה לרשותו כשעלה ארצה, לפרנסתו עסק בקיבוץ נדבות, אולם הרכוש הגדול ביותר שהיה לו, היו התפילין שקיבל מהרבי שאותן הקפיד להניח מדי יום ביומו, גם ברגעי הדכאון הקשים ביותר.

שנים עברו והוא הזדקן, וכבר לא חש צורך להיות בבית החולים, הוא מתפלל בבית כנסת נידח, ואיש אינו מכירו, פרט למוסדות סאטמאר שמדי פעם שולחים לו מכתבים, ובחגים שולחים שליחים לעודדו ולשוחח עמו.

כאשר נפטר הרה"ק מסאטמאר זי"ע, היה האיש בטוח שמעתה ישכחוהו, אך לפליאתו נמשכו הביקורים והמכתבים כמימים ימימה, הוא ציין באזני בהתרגשות את העובדה, שעל אף שהרבי הזקן כבר אינו בין החיים, והוא אינו נמנה עם התורמים של סאטמאר - הם עדיין שומרים לו אמונים.

כאמור, כל הזמן הזה הוא מקבץ נדבות, עד שיום אחד פורצים לדירתו העלובה וגונבים משם את כספי הקבצנות שלו, הגניבה משפיעה מאוד על מצבו הנפשי, לא בגלל הכסף, אלא בגלל החשש, שהתפילין היקרות לו כל כך, ייגנבו, הוא מברר מה אפשר לעשות ומחליט לפתוח אצלנו 'תיבה' בבנק, זהו פשר הביקורים שלו בכל יום בבוקר בשעה שמונה וחצי, ומחזיר התפילין וקיבוץ הנדבות בצהרים.

כעת הוא מבקש ממני לעשות הכל כדי להגיע אתו לבנק ולהוציא את התפילין, מפני שהשעה כבר 12.00 בצהריים והוא עדיין לא הניח תפילין, אני כמובן מתקשר למי שאני מתקשר, ומקבל אישור מיוחד לפתוח לו את התיבה, אני הולך אתו ועם החבילה שלו, פותח לו את התיבה, ובפעם הראשונה אני רואה בעצמי מה שמונח בתוך התיבה, וראיתי כי מלבד התפילין אין שם דבר, ושאלתי אם כן מדוע אינו משתמש בה כדי להכניס דמי הקבצנות שלו?.

ואז ענה לי בפשטות: "אני לא משתמש בכסף לצרכי הפרטיים בלבד, אני קונה בו תפילין לילדי עולים", יצאתי מהתפעלות כמה ישראל קדושים הם, ואין לנו השגה באדם פשוט שבישראל, התחרטתי על כך שלא סבלתי אותו מקודם, חשבתי שיש בו סתם בולמוס של קבצנות, ולא דנתי אותו לכף זכות, כשמדובר באדם אציל הנפש, שחי בזכות התפילין, ומקדיש את חייו למצות תפילין.

מאותו היום, התחלתי להתייחס אליו בכבוד, הוא היה לוקח מדי יום את התפילין, ולאחר שהיה מחזירן, היינו שוקעים בשיחה, לעיתים עד לאחר מועדי הסגירה של הבנק, לפעמים הזמנתי אותו לסעודת שבת, הוא היה יהודי עזוב כמותו לא ראיתי מעולם.

וסיפרתי על מה שזכיתי להכיר אותו בשנה וחצי האחרונות, כמעט כולם המשיכו והגיעו מבית ההלוויות לחלקת הקבר, כיסינו אותו בעפר ואמרנו 'קדיש', לאחר מכן סידרתי 'מנין' בביתו במשך ימי ה'שבעה'.

בו בזמן ביררתי בענין רכישת מצבה. אולם לפני שפניתי לחסידי סאטמאר, הגיע אליי מכתב מ'עורך-דין' שלפני מותו כתב האיש 'צוואה' חתומה כדת וכדין, נפגשתי עם העו"ד ונתן לי העתק מהצוואה, ממנה עלה כי את דירתו הוא מוריש לבית-החולים לחולי נפש, לרופאיו הוא חש הכרת הטוב, ולי הוא מוריש אגרת (מעטפה) שנמצאת במקום מסוים בביתו, הלכתי עם העו"ד לביתו של הקבצן, בבית-אגרת היתה מפתח של הכספת ומספר חשבון בנק, צורף לזה מכתב, בו הוא מודה לי על יחסי הטוב אליו ומבקש ממני להשתמש בכסף שיהיה בחשבוננו כדי לקנות לו 'מצבה', ושאר הכסף אני יכול לקחת לעצמי, בחשבון היה סכום גדול בהרבה מדמי מצבה, קניתי לו מצבה מפוארת, שם נרשם שמו וגם: "איש התפילין". ובכסף החלטתי להקים קרן לקניית תפילין לילדי עולים - ממש כפי שביקש.

למחרת ניגשתי לתיבתו שבבנק, הכנסתי את המפתח שלו וסובבתי, אחר כך את המפתח של הבנק וסובבתי. בהתרגשות רבה לקחתי את הדבר יקר- הערך שהוריש לי: את התפילין אותן הניח הרבי מסאטמאר שנים כה רבות, ובזכותו זכיתי להיות מעכשיו "איש התפילין" כאשר זכיתי להגדיל את "קרן התפילין" שלו, שמספקת כהיום מדי חודש שלושים זוגות תפילין לילדי עולים...

אשרי העם שככה לו...

(גליון קנין התורה)

יום אחד הוא לא הגיע, ומיד חשבתי שקרה לו דבר, הגעתי לביתו, ומשלא ענה על דפיקותיי, הזמנתי פורץ ומצאתי אותו שוכב על הארץ מחוסר הכרה, הבהלנו אותו לבית החולים, והתברר שהוא לקה באירוע מוחי, הם הצליחו לייצב את מצבו, ואני ומשפחתי סעדנו אותו על מטו.

לאחר כמה ימים הוא נפטר, כעת נותר עלי לסדר לו לוויה, ובאמת מעולם לא התקרבתי לנושא הזה, אבל עלה במוחי רעיון ופניתי למוסדות סאטמאר וסיפרתי להם את הסיפור, והם מיד נרתמו לענין, ולמרות המרחק הרב בין ירושלים לעיר שלי, הם יצאו לרחוב עם רמקולים (מייק), הכריזו שיש הלוויה של "מת מצווה", וסידרו כמה אוטובוסים (באסעס) של אנשים שאספו סתם ברחוב.

הלוויה הייתה גדולה מכפי שאנשי המקום שלנו ראו אי פעם, כי גם בשכונה שלנו הדפיסו חסידי סאטמאר החרוצים מודעות גדולות על "מת מצווה".

ליד הקבר, הספיד אותו אחד מחסידי סאטמאר, הגם שהיה ברור כי הוא לא ממש הכיר אותו, הוא אף לא ידע להסביר מה הקשר בין המת לחסידות סאטמאר, אלא היה פשוט נואם בחסד עליון, זה קצת הפריע לי, ולכן אע"פ שאני ביישן מטבעי ומעולם לא דיברתי ברבים ביקשתי להספיד אותו, אמרתי להם שאיש אינו מכיר את הנפטר, אלא כקבצן עלוב, אבל אני קורא אותו "איש התפילין", וכאן סיפרתי לכולם את הסיפור הגדול עם הרבי מסאטמאר והתפילין, וכל החסידים הורידו דמעות.

כשתיארתי את רגע הפגישה בין הרבי להקבצן, ירדו דמעות כנחל, אני בעצמי התקשיתי לדבר בגלל הבכי, סיפרתי לכולם, שסכפי הקבצנות שלו שימשו לרכישת תפילין לילדי עולים,

ענינא דיומא - עשרה בטבת

אם היה אפשר שיחול עשרה בטבת בשבת, היו מתענים אפילו בשבת

מהות צום עשרה בטבת וכיצד משלימים מאה ברכות ביום התענית

שבסופה היו חורבן בית המקדש הראשון וגלות בבל (מלכים ב, פרק כה, פסוקים א ד, תוספתא מסכת סוטה פרק ו הלכה י, משנ"ב תקמט ס"ק ב).

מהות הצום

כדי לעורר הלבבות שנשוב ממעשינו הרעים והצום הוא הכנה לתשובה והתשובה היא העיקר (רמב"ם הלכות תענית פ' ה הלכה א). הנהגה ביום צום: אסור להרבות בשחוק ובשמחה אלא צריך להשרות עצמו אוירה של כובד ראש (שו"ע תקסח יב), וראוי לנוהג

הרב יהודה לב

"ויהי בשנת התשיעית [למלכות צדקיהו] בחודש העשירי בעשור לחודש בא נבוכדנצר.. וכל חילו על ירושלים ויבן עליה ויבנו דיק [מגדל הנבנה מול עיר ללוכדה] סביב, ותבוא העיר במצור... ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם ותיבקע העיר" (מלכים ב כה א-ז).

עשרה בטבת הוא יום תענית ציבור (זכריה ח, יט).

הטעם: ב' בטבת, שנת ג' אלפים של"ז, החל נבוכדנצר מלך בבל במצור על ירושלים. מצור זה היה תחילתה של הפורענות

צום בערב שבת: רק צום עשרה בטבת יכול לחול בערב שבת וצמים בו ואינו נדחה (משנ"ב תקנ"ס"ק י). מוציא ס"ת במנחה אך לא אומרים תחנונים ולא נפילת אפים מפני כבוד שבת (משנ"ב שם יא).

אם היה אפשר שיחול עשר בטבת בשבת היו מתענים אפילו בשבת (ב"י תקנ"ד"ה והר"ד בשם אבודרהם סוף תפילת תענית), הטעם: לפי שכתוב בו "בעצם היום הזה" (יחזקאל כד ב) כמו ביו"כ (אבודרהם) אלא שאינו יכול לחול בשבת. ביאור הענין מ"ש מכל התעניות, כל התעניות מתענים מפני המאורעות שארעו ותלוי בחודש כדכתיב בקרא, א"כ יכולים להתענות גם למחר, ולכן כשחל בשבת נדחה למחר, אבל בעשרה בטבת דכתיב "בעצם היום הזה" (עי' ר"ה דף יח, ב), א"כ הוא דין דוקא באותו יום, וע"כ א"א לדחותו למחר, ושפיר היה אפשר להתענות אף בשבת (חידושי הגר"ח ראש השנה דף יח, ב).

להשלים מאה ברכות

בתענית שמתחילה מהיום כגון עשרה בטבת י"ז בתמוז צום גדליה.

לבני ספרד צריך להשלים חמש ברכות משום שביום רגיל יש מאה ואחד ברכות שהוא כולל ד' סעודות ובתענית שמתחילה מהיום חסרה סעודה אחת ונשאר להשלים חמש על נט"י המוציא וד' דברכת המזון. לבני אשכנז שמברכים ב' ברכות על תפילין צריך להשלים ד' ברכות.

צורת ההשלמה על ידי ברכת אשר יצר וכן אפשר על ידי שיכון לברכות של קריאת התורה והפטרה שקוראים בתענית (קשו"ע וז, שו"ע רפד ג כתב עצה זו לענין שבת ונראה דה"ה הכא, עיין מג"א סו).

קבלת צום: אין צריך לקבל על עצמו צום, והטעם: כיון שהוא תענית ציבור.

כן גם בלילה שלפני הצום (דיני ארבע תעניות צבור הקבועים ב להרה"ג רבי שריה דבילצקי שליט"א).

הכרזה

בני ספרד נהגו שבשבת שלפני צום עשרה בטבת [וצום י"ז בתמוז], אחרי קריאת ההפטרה, שליח הציבור מכריז ומודיע לציבור המתפללים באיזה יום יחול הצום (אבודרהם עמוד רנד שו"ע תקנ"ד).

הטעם: לפי שבזמן חז"ל תעניות אלו לא היו קבועות, אלא תלויות ברצון הציבור כדאמרינן (ר"ה יח, ב), רצו מתענים לכן נהגו להכריז עליהם, כדי להודיע שאכן רוצים הם להתענות. טעם בני אשכנז שאין מכריזים דקיי"ל דעכשיו אינו תלוי ברצון דכבר קבלנו עלינו התעניות לכן כתב הרמ"א דמנהג האשכנזים שלא להכריז דעכשיו אינו תלוי ברצון (ביאור הגר"א או"ח סימן תקנ, ערוה"ש שם).

נישואין בליל עשרה בטבת: יש אומרים שאין ראוי לעשות נשואים אור ליום התענית וה"ה שבע ברכות כדברי המשנ"ב (תקנ"ו ושעה"צ שם ט) דבעל נפש יחמיר בכל העינויים מהלילה, ובשעת הדחק אפשר לעשות נישואים [מלבד ליל י"ז בתמוז]. (הגרשז"א הליכות שלמה דיני תעניות פרק שלושה עשרה א ד"ה שם א אורחות הלכה 1).

ויש אומרים: שאין צריך להימנע מלערך נשואים [מלבד ליל י"ז בתמוז] ושרי לנגן בכלי זמר באופן הרגיל (הגריש"א בית חתנים פרק ו ס"א).

דחיית התעניות

צום נדחה: כשחל צום ביום השבת הוא נדחה עד לאחר השבת (שו"ע תקנ"ג), והטעם: [דנדחה ולא מקדימים ליום חמישי] משום דאקדומי פורענותא לא מקדימינן (מגילה ה, א).

הסיפור היומי

מנהל המלון הסכים להשאיר את האורחת במלוננו ללא תשלום

את הרווח הוא זכה לראות מיידית! | המסר חוזר שוב: כל מה שאדם עושה - לעצמו עושה!

אז פנתה אליה מנהלת המקום ודרשה את תשלומיה, ותען האורחת, לא אשלם, כי אין בידי אפילו פרוטה אחת לפורטה, אמרה לה המנהלת: "אם כן איפה זאת עשי, קחי את עצמך ואת כל חפציך וצאי מהמקום הזה, כי המקום הזה אשר את עומדת בית מלון הוא, ולשם 'ביזנעס' נבנה ולא כבית התמחו"י..." ואני - מספר בעל המלון, עמדתי לתומי במדרגות הבנין

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה נפלא שמעתי מבעל המעשה בעל מלון ידוע בעי"ת בני ברק, לפני כשנתיים ימים באה אחת לדור בבית מלוננו למשך כשבועיים ימים, וסלקה מראש את תשלום הדמים, והיה מקץ אותם הימים המשיכה להתארח שם, ו'משום מה' שכחו עובדי המלון לדרוש ממנה תשלום על הימים הבאים, ולא נזכרו עד גמר שבועיים נוספים.

עלי לבית האבות, שם תעבדי כ'אחות' וינכה שכרך עבור החוב, ובניתיים תרוויחי מקום ללון, אבל, בשבוע זה כבר לא נמצא עבורך 'עבודה', כי הכל כבר משובץ ומסודר לפי העובדים, ורק לשבוע הבא תכנסי כאן לעניינים".

לא עבר זמן, והטלפון של המנהל החל לזמזם ולצלצל, ועל הקו אנשי 'משרד הבריאות', המודיעים אותו כי כל 'צוות' (staff) (בית האבות מחויב להכנס ל'בידוד' אחרי שהיו בקרבת חולה... (הימים היו ראשית פרוץ הנגף בסוף אדר תש"פ), ובזה נתגלו נפלאות ההשגחה, כי מיד קראתי לאותה 'אורחת' המשמשת כאחות ראשית במחלקת 'טיפול נמרץ', והטלתי עליה את עול האחריות של כל בית האבות על כל חמישים אנשים הדרים בו, למשך שבועיים ל-24/7, מתוך תנאי שאם יצטרכו לעזרתה יעירו אותה משנתה.

אי אפשר לתאר מה היה קורה עמנו אם לא היה לי 'ישועה' זאת, כי מאין היה לי מיד 'אחות' מומחית עבור דיירי הבית הזקנים, בימים טרופים כאותם הימים, וכל זה בזכות 'הכנסת אורחים' לפני משורת הדין.

(באר הפרשה, ויגש תשפ"ב)

ושמעתי את כל ה'שיחה' וגם ראיתי היאך שהיא יוצאת מחדרה עם שלל חבילותיה לכיון היציאה מהבנין, נכמרו רחמי, נשאתי עיני השמימה ואמרתי, רבש"ע, מה עלי לעשות לעת כזאת ...

קראתי לה, ושאלתי אותה לפשר המעשה, מה אירע עמה, נאנחה ואמרה: "לפרנסתי הנני עוסקת כ'אחות' (nurse) בבית החולים 'שערי צדק' בירושלים, ומאחר שנחליתי על ברכי והוכרחתי לעבור ניתוח על הברכיים, וידעתי שלאחמ"כ אצטרך 'שיקום' בן ארבע עד שש שבועות, על כן סיימתי את תקופת השכירות בירושלים, והחזרתי את הדירה לבעליה.

"למעשה, עברתי את הניתוח ב'תל השומר' ולאחר כשבועיים שילחו אותי משם (בלא שהשאירו אותה שם לשיקום), תרתי אחר ה'מלון' הקרוב ביותר לתל השומר, והזמנתי עצמי לשבועיים, כי מעות לשבועיים הללו היו ביד, ולא יותר... ונותרתי עוד שבועיים אחר שלא גבו ממני מעות, ומשנזכרו בי, הנני מושלכת כעת לרחוב העיר..."

אמר לה המנהל: "הנה אנכי בעלים של 'בית אבות' בבנין המלון בקומה השניה, הרי את חייבת לנו סך 3,000 שקלים,

קול העם

למחרת בבוקר, התחוללה מהומה גדולה בבית הכנסת, יען כי אחד השומעים בא וסיפר מה שהיה עמו באותו הלילה, וכך הוה עובדא...

מעשה נורא על שכרו של הנהדר בענייני איש"ר, ולהיפך ח"ו

שח שיחה בטלה בתוך התפילה ולא ענית אמן ואמן יהא שמיה רבא, דנון בכך.

ניסה האיש מזלו בשנית, והשיב לבית הדין כי לא ידע מגודל חומרת האיסור, או אז התרעם עליו אחד מיושבי בית הדין, ואמר: היאך אתה מעז לומר דברים שכאלו, הלא אך בשבת זו דרש הרב בקהילתכם דרשה בעניין זה, והביא בשם הרמ"ק, שהשותק בבית הכנסת ועונה אמן ואמן יהא שמיה רבא זוכה לשיבה טובה, ואף הבהיר הרב והוסיף, כי מכלל לאו אתה שומע הן. הגע בעצמך, הכיצד לא ידעת חומר העניין בשעה, שעתה עצמך נוכח היית באותה דרשה.

הבטחתי נחושה לבית דין של מעלה, סיפר הלה, כי מעתה אודיע ואפרסם לבני הקהילה מכל הנעשה, למען יזהרו במשנה זהירות מכאן ולהבא, לענות אמן ואמן יהא שמיה רבא, ובכך זכיתי לצאת זכאי מלפני הבית דין.

והוסיפו בני משפחת הגר"ב שטרן זצ"ל על מעשה זה, שיודעים ומכירים הם את אותו האיש וזכה לעלות לארץ הקודש ולשיבה טובה.

(הרב אברהם קסלר שליט"א, גיליון 'האמונה')

הגאון רבי בצלאל שטרן זצ"ל בעל שו"ת "בצל החכמה" מביא בתולדות אביו בעל "מליצי אש" עובדא נוראה, על שכר הנהרה לענות אמן, יהא שמיה רבא, וחלילה וחס להיפך.

"היה זה בשבת קודש, דרש בעל ה'מליצי אש' בקהילתנו ניהיזיל וזירז את השומעים על דבר חשיבות מעלת עניית אמן, ואמן יהא שמיה רבא, בתוך הדברים, הזכיר את דברי הרמ"ד, שאומר: כי ראשי התיבות שיב"ה הינם ש'תיקה י'פה ב'שעת ה'תפילה, ללמדך שמי שזהיר בדבר, ועונה אמן ואיש"ר זוכה לשיבה טובה. ועוד הוסיף המרא דאתרא, ר' אברהם שטרן זצ"ל - בעל "מליצי אש" ואמר: ומכלל לאו אתה שומע הן ואינני רוצה להזכיר בפה ההיפך.

והנה למחרת בבוקר, התחוללה מהומה גדולה בבית הכנסת, יען כי אחד השומעים בא וסיפר מה שהיה עמו באותו הלילה, וכך הוה עובדא:

בלילה והנה בחלומו עומד הוא לפני בית דין של מעלה, ויצא דינו מעם הבית דין לחיוב שעליו להפטר מן העולם, אז החל מתחנן לפני הבית דין, כי טרם הגיע לגיל שיבה ומדוע נקנס עליו דין קשה כל כך, ויענו אותו בית דין של מעלה, ויאמרו: כיון שאתה

הגר"י זילברשטיין שליט"א: "אני מציע לכל המצויים בצרה רח"ל - ללמוד משניות 'ערכין'"

בעל הטורים עושה אפוא חשבון שסיכום כל הערכין בפרשה מגיע ל-קמ"ג, וכיון שגם מספר הקללות ב'בחוקות' וב'כי תבוא' מגיע ל-קמ"ג, שהרי שהערכין מכפר על החטאים הגורמים לקללות. והרי בימינו, אמר הרב שליט"א, אין אנחנו יכולים לתת ערכין כדי לכפר על חטאתינו, אבל אפשר להציע לכל אלה שנתקפו בצרה רח"ל, שהיא כמובן כלולה בין קמ"ג הקללות שבתורה, שילמדו משניות ערכין. וכך אני מציע לאנשים עם מועקות וצרות רח"ל, שילמדו משניות ערכין.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

בשבת פרשת 'בחוקות' הצביע הגר"י זילברשטיין שליט"א על דבריו של 'בעל הטורים' על התורה בפרשת ערכין (ויקרא, כ"ז ג'), ואמר שלפי הדברים המובאים שם, ניתנת אפשרות להתחזק בעת צרה רח"ל.

בעל הטורים כותב שם ש'בפרשת ערכין יש נ' שקלים, ול' שקלים, וכ' שקלים, וי' שקלים, וה' שקלים, וג' שקלים וט"ו שקלים, וי' שקלים, בין זכר לנקבה, שהוא סך-הכל קמ"ג שקלים. לכפר על מ"ה קללות שבתורת כהנים, וצ"ח שבמשנה תורה, שהם בין הכל קמ"ג, ולכך סמך ערכין לקללות'!

הש"ת היומי

"אם לא תזשע, כספך יוחזר" - האם יש בזה ריבית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שמכיון שיש צד שהכסף יוחזר ויהיה הלוואה האם הבטחת הישועה נחשבת ריבית תמורת הלוואה. תשובה: אין בזה חשש ריבית, והטעם, שלהצד שברכת המוהל תועיל אז הכסף ינתן בתרומה גמורה, ורק להצד שהברכה לא תועיל אז ידרוש כספו בחזרה ואז נמצא שלא קבל תועלת, ויש לפלפל בזה וקצרת.

שאלה: יש מוהל מפורסם שאוסף תרומות למטרות קודש של תורה וחסד, ומי שתורם לו סכום כסף הוא מברך אותו ובשעת הברית שאז זה עת רצון לזכות לברכה וישועה, ואם תורמים לו סכום של למעלה מאלף הוא מבטיח ישועה, באחריות שאם הישועה לא תגיע יוכל התורם לבקש את כספו, ונותן ע"ז צ'יק שבאם לא תבוא הישועה יוכל התורם למשוך את הצ'ק. השאלה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

באיזה אופן שייך לעבור על איסור רכילות גם מבלי לספר דבר?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ב'ביאורים ומוספים' של 'דרשו' מציינים בנוגע לכך, שגם במקרה שהשומע כבר יודע שנגרם לו עוול, יש אופנים שאסור לומר לו. וכגון באופן שאינו יודע זאת בידיעה ודאית, אסור לומר לו, משום שעל ידי כך מחזקים את השנאה בלבו. וכן באופן שכבר הספיק לשכוח מהמאורע, אסור להזכיר לו את הדבר ולעורר את המחלוקת הישנה.

וישנן דוגמאות מורכבות יותר, כמו זו שהחפץ חיים בעצמו מביא: "כגון שיצא ראובן חייב בדין, ופגע בו שמעון ושאל מאתו 'מה נעשה בדיןך?', והשיב ראובן: 'נתחייבתי כן וכן', ואמר לו שמעון: 'לא יפה דנו אותך', וכהאי גוונא".

מדוע זו דוגמה מורכבת יותר? כי לפעמים, על ידי ששמעון מאיר את עיניו של ראובן שדנו אותו שלא כדן, יכול ראובן לפעול לתיקון המעוות. החפץ חיים מתייחס לעניין זה (באר מים חיים ס"ק ב) וכותב שגם באופן שניתן לשנות את פסק הדין, אין לומר זאת לפני הנידון, רק לפנות לבית הדין ולדבר עמם על כך. ו'בביאורים ומוספים' של 'דרשו' מציינים בשם הפוסקים, שאם דיבר עם הדיינים ולא חזרו בהם, יכול לומר לבעל הדין שהם טעו בדבר משנה, כדי שיוכל ללכת לחכמים אחרים שיגרמו לביטול הפסק.

האם ישנה מציאות שאדם יעבור על איסור רכילות למרות שלא סיפר שום דבר, ולא העביר לשומע כל מידע? החפץ חיים, בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי (הלכות רכילות כלל ד סעיף א) עוסק במקרה שכזה, ומהדברים עולה כי לא זו בלבד ששייכת מציאות כזו, אלא היא אפילו מצויה ביותר, ואנשים עלולים להיכשל בה מחוסר ידיעה.

וכך כותב החפץ חיים: "איסור הרכילות הוא אפילו אם אין מגלה לו דבר חדש. שגם הוא ידע כי כן וכן דיבר פלוני אודותי או עשה ענין פלוני שהוא נוגע לו, רק שהוא בעצמו לא התבונן עדיין בזה על פלוני שעשה עולה בזה, והרוכל הזה מעורר לו על זה... אפילו הכי רכילות מקרי, כיון שעל ידי דיבורו נולד ענין חדש שגורם בזה להכניס שנאה בלבו על אותו פלוני".

הסיטואציה שמתאר ה'חפץ חיים' שכיחה מאוד. נתאר לעצמנו: פלוני ממכרנו, או בן משפחה, מספר לנו לתומו על עניין מסוים שהיה בינו לבין זולתו. הוא לא חושב שהיה בזה עוול כלשהו כלפיו. אולם אנו סבורים שהוא מדי 'תמים', ושהוא מאפשר לאחרים 'לדרוך' עליו, ומתוך דאגה כנה אנו מסבירים לו בלהט עד כמה ההוא לא צדק במה שעשה לו... נמצא, שעל ידי דיבורנו "נולד ענין חדש שגורם בזה להכניס שנאה בלבו על אותו פלוני".

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

תענית דף לא

מה היתה המתנה הגדולה שהביא תלמידו של הגאון לילדיו?

תקנו ביבנה הטוב והמטיב

האמא הכינה ארוחה, חגיגית ככל שהיה ניתן מהמוצרים הדלים שהיו ברשותה, וכולם חיכו בקוצר רוח לשובו של האבא, ר' לייב, מן התפילה. אמנם תמיד אחרי נסיעה כזו של האבא, היתה תחושת התרגשות בבית, על אחת כמה וכמה היום, כאשר לשמעה של ה'מתנה' הנפלאה גברה ההתרגשות מרגע לרגע. והנה, חזר ר' לייב מבית הכנסת, נטל ידיים לסעודה יחד עם כל בני המשפחה, ולאחר מכן פתח ואמר:

"הנה, ילדים, כעת הגיע הזמן למתנה הגדולה! הקשיבו היטב לדבריי, ילדים, כי המתנה שאתן לכם היום, יקרה היא יותר מכל המתנות שנתתי לכם אי פעם!

ובכן, תמיד הייתי מסתפק בברכת המזון - האם צריך לענות אמן אחרי 'לעולם על יחסרנו' שהרי היא סיום ברכת 'הטוב והמטיב', או לא... לכן, נסעתי עתה נסיעה ארוכה לשלושה שבועות, עד שבאתי לביתו של הגאון הצדיק ר' ישעיה זעכוויצער, ושם שמעתי במפורש כשהוא עונה אמן אחרי 'אל יחסרנו!' אוצר גדול נפל אם כן בידי באותה שעה, ומיהרתי לשוב עמו אליכם..." "ילדי היקרים", קרא ר' לייב בצהלה גדולה, "זאת היא המתנה הגדולה שהבאתי לכם היום. למענה טרחתי ונסעתי נסיעה ארוכה של שלושה שבועות - מהיום והלאה הרווחתם עוד עניית 'אמן' בכל ברכת המזון!!!"

"אכן, איזו מתנה יקרת ערך..." - סיים ר' זלמן בהתרגשות את סיפורו באזני ילדיו שלו - "עוד עניית אמן!... מה ידמה לה?... ומה ישווה לה?"...

(מתוך 'ר' זלמן')

סיפור נפלא אודות יקרת ערך עניית אמן, היה ר' זלמן בריזל זצ"ל אוהב לשוב ולספר בהזדמנויות רבות לילדים ולנכדים ולכל באי ביתו. ולמרות שכבר שמעהו מפיו פעמים רבות, עדיין היה ערב הסיפור לחיך השומעים ורצו הם לשמעו שוב ושוב, כאשר ר' זלמן מספר אותו במתק דבש לשונו, בציריות מרתקות:

ר' לייב, חסיד מהעיר טעלז, תלמידו של הגאון מווילנא זצ"ל, היה איש קדוש וטהור, ונהג בפרישות ובחסידות יתירה. בביתו משפחה מבורכת בילדים, ופרנסתו היתה בצמצום ובדוחק גדול. כל ימיו לא אבה ליהנות ממתנת בשר ודם, ומזמן לזמן היה נוסע למרחקים, לעסוק קצת במסחר על מנת להביא טרף לביתו.

היה זה באחת הפעמים שר' לייב התכוון לנסיעה. הילדים נפרדו מאביהם לשלום, וכבר החלו לספור את הימים לשובו של האבא בכיליון עיניים. והנה, בהפתעה גמורה - אחרי שלושה שבועות בלבד חזר ר' לייב ממסעו. שמחו ילדיו וכל בני המשפחה לקראתו, וקיבלו את פניו בצהלה.

"מה יום מיומיים? מדוע זה מיהרת לשוב?" הקיפוהו כולם בשאלה.

אך ר' לייב לא ענה מייד, אלא הודיע בחגיגות: "היום, ילדים, הבאתי לכם מתנה גדולה מאוד, אולם אתן לכם אותה יותר מאוחר, כי כעת אני ממחר ל'מנחה'". המתינו הילדים בכיליון עיניים לשובו של אביהם, ואף יתכן שבינתיים כמה מהם ניסו לבדוק ולחפש בחבילות את המטמון הגדול, אך לא, הם לא מצאו דבר..."

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לשמוע ולתמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

בית כנסת שיש בו 'שטיבלאך' רבים - האם מדליקים נרות חנוכה בכולם?

משמש כמקום תפילה קבוע לרבים כבית כנסת, וכגון הכותל המערבי - יש אומרים שמדליקים בו. ובית כנסת שיש בו אולם מרכזי לתפילה, וחדרים קטנים יותר המכונים 'שטיבלאך' - יש שהורה להדליק באולם המרכזי בברכה, וביתר החדרים ללא ברכה; ויש שהורה להדליק בברכה בכל 'שטיבל' שמתפללים בו בקביעות ויש בו 'ספר תורה' לעצמו. [שו"ע תרעא, ז; ביאורים ומוספים דרשו, 70]

נוהגים להדליק נרות חנוכה בבית הכנסת בברכה, משום 'פרסומי ניסא'. ובית הכנסת שלא מתפללים בו בקביעות שתי תפילות בכל יום - יש אומרים שאין להדליק בו, ויש אומרים שאף מתפללים בו רק תפילת ערבית בקביעות, די בכך, ומדליקים בו. ומקום עבודה וכדומה, שיש בו חדר המשמש באופן קבוע לתפילות מנחה וערבית - נחלקו הפוסקים אם מדליקים בו. ומקום שאינו מקורה, ואינו מוקף כולו במחיצות, אך הוא

בית כנסת שהציבור מתאסף בו בשעת תפילת ערבית - האם ידליקו נרות חנוכה לאחר מנחה או לאחר ערבית?

המנורה, שאם נמצאו בבוקר כבויים צריך הכהן להדליקם בשנית. ובבית כנסת שבו הציבור אינו מתאסף בשעת תפילת מנחה, אלא בשעת תפילת ערבית - נחלקו הפוסקים אם עדיף להדליק לאחר תפילת ערבית. ועוד נחלקו הפוסקים, בנוגע לבית כנסת שמתפללים בו מנחה גדולה, וערבית בשעה מאוחרת - אם יש להדליק בסמוך לשקיעה, או לאחר תפילת ערבית.

[שו"ע תרעא, ז, ומשנ"ב מו; ביאורים ומוספים דרשו, 82-83]

בהמשך לאמור: זמן הדלקת נרות החנוכה בבית הכנסת, הוא לאחר תפילת מנחה בסמוך לשקיעת החמה, מפני שבשעה זו הציבור מתאסף בבית הכנסת. ויש שכתבו, שהטעם הוא משום שההדלקה בבית הכנסת דומה להדלקת הנרות במנורה שבבית המקדש, ושעה זו היא שעת הדלקת הנרות במנורה, לאחר הקרבת התמיד של בין הערבים. ויש שהוסיפו, כי מטעם זה יש נוהגים להדליק בבית הכנסת בשחרית - ללא ברכה - בדומה לנרות

פתח הפטור ממזוזה - היכן מעמידים בו את נרות החנוכה?

ימין הוא החשוב יותר. וכשמדליק בצמוד לפתח מבחוץ, יניח את הנרות בתוך ה'טפח' (8-9.6 ס"מ, לשיטות השונות) הסמוך לפתח, כיון שאם ירחיקם לא יהא ניכר שבעל הבית הוא המדליק. ובדיעבד, אם הרחיקם יותר מטפח - יש שכתב שיצא ידי חובה; יש שכתב שאם ניכר שהנרות שייכים לפתח יצא ידי חובה; ויש שכתב שעליו לשוב ולהדליק בטפח הסמוך לפתח, ללא ברכה.

[שו"ע תרעא, ז, ומשנ"ב לא-לו; ביאורים ומוספים דרשו, 61]

המדליק נרות חנוכה בצמוד לפתח הבית, יניחם בצד שמאל, כדי שיהיה 'מוקף' במצוות משני צדדיו - מזוזה בימין, ונר חנוכה בשמאל. וכשמדליק את הנרות בתוך חלל הפתח, תחת המשקוף, יניחם בחציו השמאלי של הפתח, ויש אומרים שיצמידם לעמוד השמאלי של הפתח. ובדיעבד, אם הניח את הנרות בימין הפתח, יצא ידי חובה.

ואם מדליק בפתח הפטור ממזוזה, עליו להניח את הנרות לכתחילה בצד ימין, כיון שבאופן זה לא קיים הטעם הנ"ל, וצד

* יש אומרים, כי החצר שבזמננו אינה נחשבת כחצר לענין הדלקת נר חנוכה, ולכן אין להדליק בפתח החצר, אלא בחלון הפונה לרשות הרבים. ויש חולקים.
* הדר בקומה שנייה שאין לה פתח ישיר לרשות הרבים ולא לחצר, ידליק את נרות החנוכה בחלון הפונה לרשות הרבים.
* את נרות החנוכה, יש להניח לכתחילה בגובה שבין שלושה טפחים לעשרה טפחים. ובדיעבד, כל שהנרות מונחים בגובה של פחות מעשרים אמה - יצא ידי חובתו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם טובלים את החלה בדבש בלילה הראשון של סוכות?

המצוה היא לקיים את הישיבה בסוכה באופן של קביעות על ידי אכילת פת, וניתן לקיים את המצוה בכל צורה של אכילת פת; ויש שהוסיפו, כי אדרבה, מצוה לטבול את החלה בדבש, משום שמחת יום טוב. ויש שכתב, כי החפץ להחמיר, יאכל תחילה חלה עם 'דבש' כנהוג, ולאחר מכן יאכל 'כזית' ללא דבש.

[משנ"ב תרלט, יט; ביאורים ומוספים דרשו, 29]

באכילת מצה בליל פסח, אין לערב בה מאכל אחר, כדי שלא לבטל את טעמה. ויש מהאחרונים שכתב, שכך גם בעת קיום מצות אכילת פת בסוכה בלילה הראשון של סוכות, אין לערב בה דבר אחר, ולדעתו, אין לטבול את פרוסת החלה בדבש באכילת ה'כזית' הראשון בסוכה.

אולם, רבים חולקים, וסוברים, שדין זה אינו אמור אלא לגבי מצה, שהמצוה היא לאכול דווקא אותה; אבל באכילה בסוכה,

הלוח היומי

ט' בטבת | רבי ישועה בסיס זצ"ל, ראב"ד תוניסיה, בעל אבני צדק ועוד

יום זה נקבע בשו"ע (תק"פ ס"ב), לתענית צדיקים, ע"פ המופיע במגילת תענית פי"ג, עקב הצרה שהייתה בו... אך לא נודעה לנו הצרה שהייתה, לדעה א', נקבע יום זה משום מותם של עזרא הסופר ונחמיה בן חכליה ע"ה. לדעה בעל, על יום הלקח אסתר למלך אחשוורוש (רמ"א), ועוד דעות.

בשנת ד' אלפים תתכ"ז, החל פוגרום גרנדה (ספרד), בפרעות וטבח ע"י המוני מוסלמים ובהם נרצחו יותר מ-4000 מיהודי העיר הי"ד.

יארצייט:

ג' אלפים תמ"ב: פטירתם של עזרא הסופר ונחמיה בן חכליה ע"ה.

ד' אלפים תתכ"ז: רבי יהוסף ב"ר שמואל הנגיד הי"ד, מגרנדה-ספרד, שנרצח בפרעות.

שצ"ב: רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור זצ"ל, מקראקא, אב"ד בעלז' וסטנוב, בעל תורת חיים, בדק הבית, צאן קדשים ועוד.

תר"כ: רבי ישועה בסיס זצ"ל, ראב"ד תוניסיה, בעל אבני צדק ועוד.

תרל"ט: רבי יהודה ב"ר יעקב הורוביץ זצ"ל, האדמו"ר ממעליץ.

תש"ה: רבי חזקיה ב"ר יצחק חיים הכהן רבין זצ"ל, ראב"ד בוכרה, בעל עטרת חזקיה ומזכרת גיטין.

תשע"ד: רבי אברהם יוסף ב"ר אהרן יצחק וייס זצ"ל, הרה"צ ובעל הייסורים מב"ב, תלמיד הגר"ש וואזנר זצוק"ל.

חי שבעת אלפים שנה

הגה"צ רבי ישראל אליהו וינטרויב כתב: "אגלה לך סוד, כל נפש כשירדת לעולם הזה, נותנים לה כמות של עבודה שהיא מסוגלת לעשות ולזכות לנועם ה' לנצח נצחים, ופעמים שאין חיי האדם יכולים להספיק כמות כזה, אז נותנים לו יסורים כדי שיהיה כל מצוה אצלו וכל יום אצלו כמו מאה ימים של חיים, ואז אם חי למשל שבעים שנה, הספיק לו עבודה של שבעת אלפים שנה, הפלא ופלא הוא".

(קובץ אגרות להגרי"א וינטרויב - מכתב א)

גם בעת קושי בלימוד התורה ובקיום המצוות נשתדל להתאמץ ולקיימם, ונזכור שמצוה הנעשית מתוך קושי - ערכה גדול פי מאה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il